

Yëkkuö kitule hebreowak a Hebreos

Yëkkuö i' kite Israel aleripa erblé Jesús mik e'pa a. Nies ie'pa kiè hebreowak ena judiowak. Kë yi wä ijcher yi tö yëkkuö i' kit. Pë' wele tö ibikeitsè tö Pablo tö ikit. Wele skà tö ichè tö Bernabé tö ikit. Wele tö ichè tö Apolo tö ikit erë kë s'wä ijcher yi tö ikit. Wele tö ibikeitsè tö ikite Roma wakpa tö Jerusalén suluo'wä e' yöki duas dabom kuryök Jesús kune'bak e' ukuöki (70 D.C.).

Israel aleripa erblé Jesús mik e' kueki e'pa bak weinuk. Ie'pa welepa éna ierblö Jesús mik e' olo'yak tä ishkakne Moisés ttè dikia. E' kueki yëkkuö i' kite ie'pa a ikimorak e' tkökwa darërëë Jesús mik. S'kitöykwakpa tö ie'pa wöbla'weke tö Jesús kë diché tä' ie'pa kimoie, e' kueki ie'pa kawötä ie'pa erblö imik e' olo'yök. E' kueki yëkkuö i' kite Jesús mik erblökwakpa a Jesús kkachöie ie'pa a i' es: Skököl e' kkaché se' a Jesús wa as se' éna iar buaë. Kä iaiaë tä' ie' utbitu se' tä ittekölpa wa ena ibiyöchökwakpa wa ena Moisés wa, erë bataie tä' iut se' tä ilà eköl ë Jesucristo e' wa.

E' kúie tä' kä iaiaë Skököl tö iyë'bak tö ie' kablörane Israel aleripa a. E' wä tka Jesucristo wa e' ché yëkkuö i' tö. Nies sacerdotepa tö iyiwak jcheke Jerusalén kä bit ekké judiowak nuì olo'yoie. Iyiwak jcherke e' kë diché tä' se' nuì paiklottsä da'aie. E' kueki ie'pa tö ijcheke kekraë erë e' kë dör buaë shute Skököl wöa. E' kueki Jesucristo kötewa etökicha ë se' nuì paiklottsä, e' je' dör buaë shute

Skëköl wöa. E' kuëki Jesús dör ibua'ie. E' kuëki se' kawöta erblök ie' mik ena ie' ë kawöta ttö iutè. I'ñeta ie' tkër Skëköl wörki se' tté chök Skëköl a. Ie' dör ibua'ie e' kuëki Israel aleripa erblé ie' mik e'pa kë kawöta ie' olo'yök. Ie' wa iyé tö ñala yö' se' a döka ikaska'. E' kuëki se' kawöta senuk e' meulettsa weinuk erblé Jesús mik e' kuëki. Se' tö ie' watéttsa e' ta Skëköl tö se' shuleraë wës ie' tö Israel aleripa shuli' es.

Skëköl ut se' ta ilà wa

¹ Skëköl utbitu taië se' yëpa bak ká iaiaë e'pa ta ittekölpa wa. Ie' utbitu ie'pa ta taië kua'ki kua'ki. ² Erë i'ñe ta, mik ká i' erkewatke e' kéwö ska' ta, ie' tté se' ta iwák alà patkë'itö ká i' ki e' wa. Tsawe ta ie' tö iyi ulitane yö' ilà ta ñita. Ñies ie' tö ilà tkë'kabak as iyi ulitane dö ie' ulà a aishkuö ta. ³ Skëköl Alà dör iyé olo taië e'. Wës Skëköl dör e' suë ie' dör. İyi ulitane kicha a'tser ie' wa ittè diché taië e' wa. Se' nuì paikléttseitö e' ukuöki ta ie' tkéka ká jai a dalöiërta' taië Skëköl ulà bua'kka.

Skëköl Alà olo ta' taië shute Skëköl biyöchökwakpa tsata

⁴ E' wa iwënewa tö Skëköl Alà dör Skëköl biyöchökwakpa tso' ká jai a, e'pa kos tsata. Es ñies wës Skëköl tö ie' kiè iwák alà, e' dör bua'iewa wës ie' tö ibiyöchökwakpa kiè e' tsata. ⁵ Skëköl yëkkuö ki itso' kitule tö Skëköl tö iché ilà a:
 “Be' dör ye' alà;
 i'ñe yö ikkachétke tö ye' dör be' yé.”*

* 1:5 Salmo 2.7

Erë ttè e' kě yëule ie' wā ibiyöchökwakpa isie a. Ñies Skëköl yëkkuö kī Skëköl tō ilà tté chè i' es:

“Ye' tō icheraë tō ye' dör ie' yě,
etā ie' dör ye' alà.”†

Erë Skëköl kě wā ibiyöchökwakpa isie tté yëule es.

6 Ñies mik ie' tō ilà eköl ěme, e' patkeketke ká i' a,
etā ie' tō itté yě' i' es:

“Ye' biyöchökwakpa ulitane kawötā ie' dalöiök
tajë.”‡

Ttè ekkë kōs kuëkī se' wā ijcher tō Skëköl Alà dör
Skëköl biyöchökwakpa ulitane tsatā.

7 Mik Skëköl tō ibiyöchökwakpa tté cheke, etā ie'
tō ichè i' es:

“Ye' tō ye' biyöchökwakpa patkeke wēs siwā' batsir
es,
e'pa dör ye' kanè mēsopa patkekeyö wēs bö' wörkua
wōñar es.”§

8 Erë ie' tō ilà tté cheke i' es:

“¡A Skëköl, be' tō s'wëttseke s'blúie e' dör yöbië!

Be' tō s'wëttseke yësyësë.

9 Sene yësyësë dalër be' éna, erë sene sulu ar suluë
be' éna;

e' kuëkī, ye' dör be' Këköl, e' tō be' klö'wé tā ttsë'ne
buaë méyö be' a tajë be' malepa ulitane
tsatā.”*

10 Ñies Skëköl tō ilà tté cheke i' es:

“A Këköl, tsawe tā be' tō ká i' yö',

ñies ká jai ena ì kōs tso' ikī e' yö' be' wák tō.

11-12 E' kōs chōrawa erdawa wēs datsi' nurwā tā
ierwa es,

† 1:5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13 ‡ 1:6 Deuteronomio 32.43

§ 1:7 Salmo 104.4 * 1:9 Salmo 45.6-7

e' kōs manerdattsa wēs s'datsi' mane'wè ta iwōtrèwā es.

Erë be' tso'tke kenet. Be' kē manerpattsa, be' ser michoë.”†

13 Skëköl tō iché ilà a i' es:

“Be' e' tkōser ye' ulà bua'kka

dō mik ye' tō be' bolökpa mērö be' klō dikia eta.”‡

Erë Skëköl kē wā ttè e' yëule ibiyöchökwakpa isie a.

14 Skëköl biyöchökwakpa dör wēs siwā' es kē wërta'.

E'pa kōs kanëbloke Skëköl a. Ie' tō ie'pa patkeke wëpa tsatkërdaë, esepa kimuk. E' kueki ie' kē wā ttè ese yëule ie'pa isie a.

2

Skëköl Alà tté buaë e' kawötā dalöie

1 Skëköl Alà dör íyi ulitane tsata, e' kueki se' ké e' tkökwa darërë ie' tté buaë moki ttsëule se' wā, e' a as kē se' mi'ne wēs kanò èmi di' ki es. 2 Skëköl tō ittè dalöiëno, e' me'atbak ibiyöchökwakpa wa se' yëpa bak ká iaiaë e'pa a. Wëpa kōs kē wā ttè e' dalöiëne', e' nuíki ie'pa weine wēs ikawötā weinuk es. 3-4 Es ibak ie'pa tā, erë Skëköl Alà tté buaë, e' ë wa se' tsatkërmi, e' dör tté bua'iewā ttè ulitane tsata. S'tsatko tté, e' tsá yë' Skëkëpa Jesús wák tō. Wëpa tō ttè e' ttsë', e'pa tō iyë'ne se' a tā iwà kkachérakitō tō e' dör ttè moki. Ñies ì kē or yi a ese o' Skëköl tō ie'pa wa taië kuā'ki kuā'ki iwà kkachoie tō ì ché ie'pa tō e' dör moki. Ñies Wiköl Batse'r wa ie' tō imé se' a kanëbloie buaë ie' a taië kuā'ki kuā'ki wēs ie' ki ikiane es. E' wa ie' tō iwà

† 1:11-12 Salmo 102.24-27 ‡ 1:13 Salmo 110.1

kkaché tó ie'pa ttè dör mokì. Ttè e' wà kě dalöiëne se' wà, e' ta ı wes se' tkömishkar inuí ulà a?

Jesús dē'bitı se' yamiie

⁵ Aishkuö ta ká i' mane'werattsane Skököl tó buaë pa'alı, e' chök sa' tso'. Skököl tó ibikeitsbak tó ká pa'alı e' kě merpa ibiyöchökwakpa a as ie'pa dö iwökirpaie. ⁶ Kě idör es. Ie' tó ibikeitsbak tó imerdaë s'ditsö ulà a. E' dör wes itso' kitule Skököl yėkkuö kı es, e' tó ichè:

“A' Skököl, ı s'ditsö dör yi? ı lök e' ska' be' er de? ı wes ie'pa kı be' tkine?”

⁷ Erë ekuölö ẽ ie'pa yö' be' tó be' biyöchökwakpa dikıa diöshet tsır.

Erë ie'pa yö'bö olo ta' taië dalöiërta' taië.

⁸ Ie'pa tkē'ka be' tó ıyi ulitane yö'bö e' wökirie.”*

Yėkkuö e' ichè tó Skököl tó se' tkē'ka ıyi ulitane yö' ie' tó e' wökirie. “ıyi ulitane” e' wà kiane chè tó kě ì ku', e' kě ku' se' ulà a. Erë ıñe ta kam se' tó isaıwı es. ⁹ Erë se' wı ijcher tó ì ché yėkkuö e' tó, e' wà tka Jesús wa. Ie' yöne s'ditsöie, e' wöanewa Skököl biyöchökwakpa dikıa diöshet tsır ekuölö ẽ. Skököl er buaë ché se' a, e' kuęki ie' tó Jesús me'ttsa ttewa sulitane nuı skéie. Jesús weine sıarë kötewa se' skéie, e' kuęki Skököl tó ie' kıka'ka taië, tkē'ka ıyi ulitane blúie dalöiërta' taië.

¹⁰ Skököl dör ıyi ulitane wı, e' kos tso' ie' wa ñies ie' a. Ie' kı ikiane tó se' taië dör ie' ala'r esepa dö ie' ta ñıtı olo ta' taië. E' wawé ie' tó Jesucristo wa. E' kuęki buaë idir ie' a tó Jesús weine kötewa

* 2:8 Salmo 8.4-6

s'tsa_tkoie. Es ì k_os kiane Skèköl k_i t_ö Jesús t_ö iwè s'tsa_tkoie, e' wéit_ö sera_a.

¹¹ Jesús ena se' batse'wèkeit_ö, e'pa Yè dör eköl è, e' dör Skèköl. E' kuèk_i Jesús dör Skèköl Alà, e' kè jaène ichök t_ö se' dör ie' èlpa ena ie' kutapa. ¹² Es itso' kitule Skèköl yèkkuö k_i wé ie' t_ö ichè Skèköl a i' es:

“A Skèköl, ye' t_ö be' tté cheraè ye' èlpa ena ye' kutapa a.

Mik ie'pa ñì dapa'uke, eta ye' t_ö be' k_ikeraka t_tsè wa ie'pa kukua.”†

¹³ Ñies iskà tso' kitule Skèköl yèkkuö k_i wé Jesús t_ö iché i' es:

“Ye' erblöraè Skèköl è mik.”‡

Ñies ichéit_ö:

“Íe ye' dur, wépa me' Skèköl t_ö ye' a ala'rie, e'pa ta.”§

¹⁴⁻¹⁵ Se' dör Jesús icha. Erè se' dör s'ditsö è. Se' ulitane serkeia ta sulu se' suar s'duöw_a yöki, e' w_a se' tso' klöulew_a. E' kuèk_i Jesús yöne s'ditsöie. Ie' dè'bitu e' muktsa ttèw_a se' skéie e' alokaie bë iane s'duöw_a wiie e' k_i. Es ie' t_ö se' tsatkée, se' suar s'duöw_a yöki, e' ulà a. ¹⁶ Iwènew_a buaè t_ö Jesús kè dè'bitu Skèköl biyöchökwakpa k_imuk. Ie' dè'bitu se' dör se' yè bak ká iaiaè Abraham, e' aleripa k_imuk. ¹⁷ E' kuèk_i ie' yöne s'ditsöie w_es se' es as ie' d_ö sacerdote kibiie se' tté chök Skèköl a e' wakanewèkeit_ö yèsyèsè. Ie' dör s'ditsö w_es se' es, e' kuèk_i ie' t_ö se' suèke er siarè wa. Ie' wák e' me'ttsa ttèw_a se' skéie as se' nuì olo'yar se' k_i.

† 2:12 Salmo 22.22 ‡ 2:13 Isaías 8.17 § 2:13 Isaías 8.18

18 Ie' weinebak ñies ie' erkiöone ì sulu wamblök, e' kueki ì ñe ta wépa erkiöörke ì sulu wamblök, esepa kimermi buaë ie' a.

3

Jesús dör Moisés tsatä

1 A yamipa, a' batseo' Skököl tö. Ie' tö a' klöo'ñak as a' dō ie' ichaie. Jesús bikeitsō bua'ie. Se' tö ichekeka tö ie' dör Skököl tteköl bua'ie ena se' sacerdote kibi mik se' erblöke e'. 2 Skököl tö ie' tkë'ka kanablök se' sacerdote kibiie e' wakanewéitō yesyēsē wēs Moisés tö, kanè me' Skököl tö ie' a, e' wakaneo' yesyēsē es. Kos ì kiane wè Skököl wé a e' o' Moisés tö yesyēsē. 3 Erē Jesús dalöiërta' taiē tkōka Moisés tsatä wēs u wák dalöiër tkōka u tsatä es. 4 Se' wä ijcher tö u ulitane yué yile tö, erē Skököl dör iyi ulitane yuökwak. 5 Mokì Moisés kanablē' yesyēsē Skököl wé a ìkanè mésoie. Ì o' ie' tö, e' wa ie' tö ì buaë kkachera Skököl tö aishkuö ta Cristo wa e' klea'. 6 Erē Cristo dör Skököl wák alà, e' kanablöke yesyēsē se' dör wēs Skököl wé es e'pa wökirie. Ì buaë yē' Cristo tö tö idoiä se' a, e' wà panekesö kröröë ttsē'ne bua' wa kë tö ilo'yē, e' ta mokì se' dör Skököl icha.

A' e' kkö'nú Skököl kë watarttsa

7 E' kueki, ì ché Wiköl Batse'r tö Skököl yëkkuö ki, e' wä iütō buaë. E' tö ichè i' es:

“Ì cheke Skököl tö e' ttsé a' tö ì ñe ta,

8 etä kë a' er dar'ukwä iyökì wēs a' yépa bak ká iäiäë es.

Ie'pa e' ka'ka e' uk kēsik kēsik Skököl wöa.

Ie'pa tō ie' wōñatkē' ká sir poë wé kē yi serku' tajē
e' ké a.

⁹ Skēkōl tō iché tō duas dōkₐ dabom tkēyōk (40),
e' dalewa ye' tō ì kē or yi a ese wé tajē ie'pa se'woie,
ie'pa kkō'noie,

erē ie'pa tō ye' wōñatkē' tajē.

¹⁰ E' kueki ye' ulunekₐ tajē ie'pa ki etₐ ye' tō ie'pa
ché i' es:

'Kekraē ie'pa kē ki ikiar tō ye' ie'pa wēttsē,
ie'pa kē senak wēs ye' ki ikiane es.'

¹¹ E' kueki ye' ulunekₐ ie'pa ki etₐ ye' iché
tō ie'pa kē dōpawₐ wé warma ie'pa enuweke ye' tō
ee."*

¹² A yamipa, a' e' kkō'nú dō' a' isie er sulurwₐ tₐ
a' kē erblōia Skēkōl chōk e' mik tₐ a' e' batsōttsₐ
iyōki. ¹³ E' skéie a' ñi er diché iō kekraē s'tsatkē
kēwō tso'ia i'ñe tₐ e' dalewa. A' tō iú es as kē a' isie
e' kitō'ù sene sulu wa tₐ a' er darērwa Skēkōl yōki.

¹⁴ Se' erblō Cristo mik buaē kekraē dō ibata ekkē
wēs kuaē es, e' tₐ mokᵢ se' tso' ie' tₐ. E' kueki a' ñi
er diché iō buaē. ¹⁵ Skēkōl yēkkuō tō iché i' es:

"Ì cheke Skēkōl tō e' ttsé a' tō i'ñe tₐ,
etₐ kē a' er darē'ukwₐ iyōki wēs a' yēpa bak kₐ iaiaē
es.

Ie'pa e' ka'ka e' uk kēsik kēsik Skēkōl wōa."†

¹⁶ Wēpa tō Skēkōl ttō ttsé' erē ie'pa e' o' ie' wōa
kēsik kēsik, ¿e' wakpa dōr yi? ¿Kē dōr ie'pa ulitane
yē'ttsₐ Skēkōl tō Egipto Moisés wa, e'pa ē? ¹⁷ ¿Yi ki
Skēkōl ulune dō duas dabom tkēyōk (40)? ¿Kē dōr
ie'pa tō ì sulu wamblē' ká sir poë wé kē yi serku'
e' a e'pa ē? E' nuí ki idurulune. ¹⁸ ¿Yi a Skēkōl tō
ichétke: "A' kē dōpawₐ wé warma a' enuweke ye' tō

* **3:11** Salmo 95.7-11 † **3:15** Salmo 95.7-8

ee”? ¿Kě dör ie'pa tō ie' ttē dalöseo'wā e'pa ě? ¹⁹ Es se' tō isué tō ie'pa kě erblēne ie' mik, e' kuęki ie'pa kě dē'wā wé warma Skėköl tō ie'pa enuweke ee.

4

¹ Nies Skėköl kablē' se' a tō se' dōwami ie' tō se' enuweke e' a. E' kuęki e' tso'ia e' dalewa se' kawōta e' kk'o'nuk tajē dō' se' wele kě ulā a idō. ² Se' a Skėköl ttē buaē e' pakane wes ie'pa bak ká iaiaē, e'pa a ipakane es. Erē ie'pa kě erblēne imik, e' kuęki ttē buaē ttsē' ie'pa tō, e' kě dör ìie bua' ie'pa a. ³ Se' erblē Skėköl mik, e'pa dōrawā ie' tō se' enuweke e' a. Erē wépa kě erblōku' ie' mik, esepa ché Skėköl tō iyėkkuō kī i' es:

“Ye' ulunekā ie'pa kī etā yō ichétke

ie'pa kě dōpawā wé warma ie'pa enuwekeyō ee.”*

Ie' tō iché es, erē ie' kanē enewa mik ká i' yōne one etā. ⁴ Skėköl tō íyi ulitane yō' dō ká teröl. Ká de kul tā ie' eni'. Es itso' kitule wele Skėköl yėkkuō kī. E' tō ichè:

“Ká de kul etā ì kos yō'bituitō e' yōne one, e' kuęki diwō e' wa ie' kě kaneblēne.”†

E' kuęki se' wā ijcher tō moki Skėköl tō se' enuweke e' tso'tke. ⁵ Erē ttē kitule chétkeyō, e' kī Skėköl tō ichè:

“Ie'pa kě dōpawā wé warma ie'pa enuwekeyō ee.”‡

⁶ Es se' wā ijcher tō Skėköl tō se' enuweke e' tso'tke se' a. Erē wépa a ttē buaē e' pakane kuaē, e'pa kě dē'wā, ie'pa tō idalöseo'wā e' kuęki. ⁷ E' ukuōkī tā duas tka tajē etā Skėköl tō ttē e' ě skā pakēne se' a

* **4:3** Salmo 95.11 † **4:4** Génesis 2.2 ‡ **4:5** Salmo 95.11

ì kit se' blú bak kiè David e' tò e' wa. Ttè kitule ñe' chétkeyö, e' dör i' es:

“Ì cheke Skëköl tò e' ttsé a' tò i' ñe ta,
e' ta kë a' er darë'ukwä iyöki.”

Es se' isué tò ikéwö skà mé Skëköl tò se' a as se' döwä ie' se' enuweke e' a, e' kéwö dör i' ñe. ⁸ Josué tò Israel aleripa enuúpa ie' kéwö ska' ta, e' ma Skëköl kë wä ene skà yënene. ⁹ E' wà kiane ché tò Skëköl tò se' enuwèmi wës ie' eni' mik ká i' yö'itö etä es, e' tso'ia wépa dör ie' icha esepa a. ¹⁰ Wépa dewä Skëköl ene e' a, esepa enuraë wës ie' eni' es. ¹¹ E' kuëki se' ké e' diché iök shkowä ene e' a as se' kë isie tò ñe'pa kë wä Skëköl ttè iütëne e'pa waköü.

¹² Skëköl ttè dör ttsë'ka, diché ta' taië, e' tò iwakaneweke buaë tkökä tabè kà yaule di'dië wij'kë iö'kë e' tsatä. Idökewä buaë dö se' er a, se' wiköl a. Ì kôs dalërmik se' serke tso' blëule se' er a, ena ì kôs bikeitsekös, ese weblekettsaitö tò buaë idir ö sulu idir. ¹³ Se' e' chörakä Skëköl a. Ie' yöki ì kôs yö'itö e' kë a e' blënuwä. Ì kôs tso' áie ie' wörki. E' kuëki se' e' tköwä darërë ie' ttè a.

Jesús dör se' sacerdote kibi buaë shütë

¹⁴ Se' wä sacerdote kibi tso' eköl, e' dör sacerdotepa ulitane tsatä. E' dör Jesús, ie' dör Skëköl Alà. Ie' mineatke tso' ká jai a se' ttè chök Skëköl a. E' kuëki se' kawöta e' tkökwa darërëe ie' ttè buaë klö'wëkesö, e' a. ¹⁵ Se' sacerdote kibi e' wa se' wër siarë. Mik ie' bak senuk ká i' ki, etä erë ie' ma'oule ì sulu kôs wamblök wës se' es, erë ie' kë wä ì sulu wamblëne yës. E' kuëki ie' wä ijcher buaë tò is s'ttsër mik se' ma'orke ì sulu wamblök etä. ¹⁶ E' kuëki a' shkōwä Skëköl wörki. Mik s'kimë kiane

et̄a ikiōsō ie' a, kē suar ta'. Ie' tō se' sueke er siarē wa, e' kueki ie' tō se' kimerāē er bua' wa.

5

¹ Wēpa dör sacerdotēpa kibipa e'pa kōs tso' shukitule iwakpa shuā kanēbloie imalepa tté chök Skēkōl a. Ie'pa kanē dör iyiwak jchēule ena ilè skà merke Skēkōl a, ese wakanēuk imalepa nuì olo'yoie. ² Ie'pa dör wēs imalepa es. Ie'pa diché kē dē'ka buaē ì sulu wōklō'woie. Ie'pa weirke siarē wēs imalepa weir ì sulu ulà a es. E' kueki imalepa kē wōblaule íyi buaē wa, arkedō ì sulu a kekraē, esepa wērmi siarē ie'pa wa. ³ Ñies ie'pa wakpa tō ì sulu wambleta', e' kueki ie'pa kawōta iyiwak jchök mè Skēkōl a ie'pa nuì ki ñies imalepa nuì ki. ⁴ Kanēblök Skēkōl a sacerdotē kibiie, e' dör kanē buaē, dalōiēta' taiē. Kē yi yōrta' sacerdotē kibiie iwák er wa. E' shushteke Skēkōl ē tō ta itkēka sacerdotē kibiie wēs ie' tō Aarón tkē'ka es. ⁵ E' sū Cristo kē ē' tkēnekā sacerdotē kibiie iwák er wa ē' kīkoka. E' skéie Skēkōl tō iché ie' a:

“Be' dör ye' alà;

ìñe ye' tō ikkacheke tō ye' dör be' yē.”*

⁶ Ttè kitule skà tō ichè i' es:

“Be' dör sacerdotē kekraē wēs Melquisedec ese es.”†

⁷ Mik Jesús tso'ia ká i' ki, et̄a ie' kkōyē' Skēkōl a taiē aneule wī'wīē ìè wa ì wa. Skēkōl ē a ie' yērmittsa duèwā ulà a, e' kueki ie' tō iki' Skēkōl a tō ye' yōttsa iulà a. Ie' tō Skēkōl dalōieke taiē, ittè iuteke buaē, e' kueki ì kiéitō e' iuté Skēkōl tō. ⁸ Erē ie' dör Skēkōl Alà, erē ie' weine taiē, e' wa ie' éna

* 5:5 Salmo 2.7 † 5:6 Salmo 110.4

iane tö wēs s'weir Skëköl ttè dalöiè kuekī. ⁹ Mik ì uk ie' patkēne e' wéitō seraa, etā ie' de S'tsatkōkwakie. Wēpa tö ie' ttè iuteke, esepa kōs tsatkè michoë ie' tö. ¹⁰ Ñies Skëköl tö ie' tkéka sacerdote kibiie wēs Melquisedec ese es.

A' erblöke Cristo mik, e' kë olo'yar a' tö

¹¹ Ttè ese tso'ia sa' wā yēno tajē, erē kë a' éna ianuk bet, e' kuekī iwà pakè a' a e' dör darērē. ¹²⁻¹³ Ká iaiaë a' erblē'mi Cristo mik, ikkè tā warma a' detke s'wöbla'ukwakpaie. Erē a' skà kianene wöbla'wè Skëköl ttè tsawe tottola ese wa. A' dör wēs ala'rla es kë a' chkè darērē ñar, tso' tsu' è mik. Kam a' a iwēr tö ì dör buaë ì dör suluë. ¹⁴ E' skéie chkè darērē ese dör s'wöblauetke esepa a. Ie'pa a iwēnetke tö ì dör buaë ì dör suluë. E' kuekī ie'pa éna iane mik tā buaë idir mik tā sulu idir.

6

¹ E' kuekī Cristo tté tsá wa s'wöblane, e' è kë charia këkraë. E' skéie Cristo tté kī tso' tajē, ese wa se' kī e' yuō as se' yör iskië wēs se' kibirwā es. Kë se' kàne e' wöbla'ukne Cristo tté tsá jchertke se' wā, ese wa. Se' wā ijchertke tö s'kawötā ì sulu nuí kī s'duöwami, ese kōs olo'yök. Se' wā ijchertke tö s'kawötā erblök Skëköl è mik. ² S'wöskuè tté ena s'ulà mùka s'yamipa kī ese tté wa se' wöbla'netke. S'duulewā shkerdakane ena s'weir michoë ese tté jchertke se' wā. ³ E' kuekī kë se' e' wöbla'ukia ttè ese wa. E' skéie se' kī e' yuō Cristo ttè skà tso'ia ese wa. Skëköl tö ikéwö mé se' a, e' tā iwēraësö es.

⁴ Wēpa wōa ká ñine'bak Cristo ttè wa, erē e'pa tö ilo'yé, e' tā ¿wēs kawö mermine ie'pa a er mane'ukne? Ì buaë mé Skëköl tö se' a, e' kak ttsëule

ie'pa wā. Wiköl Batse'r dē'ñak ie'pa kī. ⁵ Ie'pa éna iane tō Skököl ttē dör buaë. Skököl kēwō olo tā tajē datske aishkuō tā, e' diché kak sūle ie'pa wā. ⁶ E' kōs ttsēule ie'pa wā, e' watéttsa ie'pa tō, e' tā ʒwēs ie'pa dōmine e' ska'? E' dör wēs ie'pa tso'ne Skököl Alà ttōkwane wötēwane krus mik es. Ie'pa tso' ie' wayuök sulitane wō wa. ⁷ Se' dör wēs tē es. Ýi kuatkēne ikī, kalī yēne ikī buaë, warma e' wà tskirmi buaë wà wörmi buaë wēs iwák kī ikiane es. Tē ese a Skököl er buaë chōraë. ⁸ Erē tē e' kī dika'chka tskine, kualkō tskine, ì tskine, e' tā e' kē dör ìe bua'. Kukur tā iwayēnarketke ì sulu a tā iñardawa.

⁹ A yamipa dalēr tajē sa' éna, sa' ttōke a' tā es, erē mokī sa' iklō'weke tō a' shkōke buaë s'tsatkē ñalé kī. A' kē dör wēs wépa tō Cristo watéttsa esepa es. ¹⁰ Skököl dör yēsýesé. A' kanēblōke buaë ie' a. A' tō s'batse'r malēpa kīmeke buaë, e' wekeia a' tō buaë. E' wa iwēnewā tō mokī a' éna Skököl dalēr. E' kōs kē ska' ie' er chōpawa. ¹¹ Erē sa' kī ikiane tō a' ulitane tō, ì buaë weke a' tō, ese kī ù er bua' wa dō ibata ekkē. Es ì buaë kōs panekesō, e' wà dōraë a' ulà a da'aie. ¹² Sa' kē kī ikiane tō a' bikēr. E' skéie sa' kī ikiane tō a' dō wēs wépa erblōta' mokī Skököl mik esepa es. Ì muk Skököl kablē' se' a, e' wà panekesō enaë, e' wa iwà dōraë se' ulà a.

Se' erblōmi Skököl kablē' se' a, e' mik

¹³ Mik Skököl kablē' Abraham a, etā ie' kē kablēne yi skà ttō wa. Ie' kablē' iwák ttō wa, kē yi ku' ie' tsata e' kuēki. ¹⁴ Ie' tō iyē' Abraham a: “Mokī ye' ichè tō ye' er buaë chōraë be' a tajē. Be' aleripa

alöweraëyö tajë.”* 15 Ttè e' wà pané Abraham tö enaë ta Skëköl kablë'ia, e' wà de iulà a. 16 Moki mik se' tö ttè mé yi a, eta imekesö yi dör se' tsata, ese ttö wa. Mik se' tö ttè métke es, eta ttè e' ki kè ì skà ku'ia chë. 17 Es ñies Skëköl ki ikiane kkachë wöshak wépa a ikablë' esepa a tö moki iwà döraë ie'pa ulà a, kè imane'wepaneitö yës. E' kuëki ikablë' iwák ttö wa. 18 Es se' éna iane buaë tö Skëköl tö ittè mé se' a iwák ttö wa, e' kè mane'wepaneitö yës, ie' kè kachöta' e' kuëki. Ie' tö ittè mé se' a iwák ttö wa tö se' erblöke ie' mik e'pa tsatkeraëitö. E' tö se' er pableke buaë. Ttè e' wà paneke se' tö kröröë, e' a se' e' tköwa darërë këkraë. 19-20 Ttè e' wà paneke se' tö, e' tö se' tkéwa darërëë wës tabechka tso' kanò wöklö'woie dayë shua es. Jesús míkane se' yöki kewe ká jaí a. Eë ie' tso' Skëköl wé kibi e' úshu batse'r taië shute, e' a. Úshu e' kköiëule àr datsi' buririë shukuar e' wa, e' etmik ie' tso' se' tté chök këkraë Skëköl wörki. Es ie' de se' sacerdote kibi këkraë wës Melquisedec ese es.

7

Jesús dör sacerdote kibi wës Melquisedec ese es

1 Melquisedec bak ká kiè Salem e' blúie. Ñies ie' kanëblë' sacerdoteie Skëköl dör íyi ulitane tsata e' a. Abraham e' ali'ka blu'pa skel wa ilayök Lot minetser e'pa ki. Mik Abraham dotkene iu a, eta Melquisedec dettsa ie' ñaletsuk ta ikié Skëköl a as e' er buaë chö ie' a. 2 Ñies dalì kos dë'ne Abram ulà a ñippè shua, e' blatëitö dökä dabop, e' eyök méitö Melquisedec a. S'kiè Melquisedec, e' wà kiane chë “sëne yösyësë e' blú.” Ñies ie' dör ká kiè Salem, e'

* 6:14 Génesis 22.17

blú. Salem, e' wà kiane chè “sene bërë,” e' kuëki ñies ie' dör sene bërë blú. ³ Kë se' wà ijcher tō yī dör iyě, yi dör imì, yi dör iditséwō, mik ikunē ö mik idu'wà. E' kōs kë ku' kitule Skëköl yëkkuö kī. E' kuëki se' tō ichèmi tō ie' dör sacerdote kë ertà'wa wës Skëköl Alà es.

⁴ Ibikeitsö buaë, e' tã a' wà ijcherdaë tō Melquisedec dalöiërta' taië sacerdotepa dör Leví aleripa, e'pa kōs tsata. Abraham dör se' yě bak ká iaiaë dalöiërta' taië ese. Ñippè shuã ibolökpa dalì de ie' ulà a, e' blatéitō dökã dabop, e' eyök tsã méitō Melquisedec a. ⁵ Leví aleripa yě tsã dör Abraham wës Israel aleripa malepa es. Leví aleripa ë meneat sacerdotepaie. Ie'pa dör Israel aleripa malepa yamipa, erë itso' kitule Moisés ttè dalöiëno, e' kī tō Israel aleripa kōs kawōtã iíy kōs blatök dökã dabop, tã e' eyök tsã muk Leví aleripa a. ⁶ Skëköl kablë' Abraham a tō ie' dōraë skëkëpa taië. Erë Melquisedec kë dör Leví aleri, erë e' a Abraham tō iíy tsã mé. Ñies Melquisedec tō ikié Skëköl a as e' er buaë chõ Abraham a. ⁷ Sulitane wà ijcher tō yī tō e' ché o'ka a, ese wák dör yi a iyëne e' tsata. ⁸ Israel aleripa tō iíy tsã meke sacerdotepa duōtã'wã esepa a. Erë Skëköl yëkkuö tō Melquisedec chè wës ie' tso'ia ttsë'ka es. ⁹⁻¹⁰ Mik Abraham tō iíy tsã mé Melquisedec a, etã Leví kam kur. Erë se' tō ichèmi tō Leví aleripa bak tō iíy tsã mé Melquisedec a Abraham wa, Abraham dör ie'pa yě tsã e' kuëki.

¹¹ Ttè dalöiëno me' Skëköl tō Israel aleripa a Moisés wa, e' ichè tō Leví aleripa ë meneat sacerdotepaie Israel aleripa tté chök Skëköl a as e'

tö ie'pa nuì olo'yö. Erë e' mú a nuì olo'yarmi se' kî sêraa, e'ma kë sacerdote ské kua'kî kianeia. E' kuekî Skëköl tö sacerdote ské patké. E' kë dör Leví aleripa e' eköl wës Aarón es. Ie' dör sacerdote wës Melquisedec ese es. ¹² Sacerdote wësêpa ské maneone kua'kî, e' ta ñies ttè dalöiëno tsá e' kawöta mane'wëttsa. ¹³⁻¹⁴ Sacerdote ské patké' Skëköl tö chëyö a' a, e' dör Skëkëpa Jesús. E' kë dör Leví aleripa eköl. Sulitane wa ijcher buaë tö ie' dör Judá aleri. Moisés kë wa ì yëule tö Judá aleripa dömi sacerdoteie. E' kuekî kë ie' aleri isie tkëuleka sacerdoteie.

¹⁵ Sacerdote ské tkënekane kua'kî wës Melquisedec ese es, e' ta se' éna iwà ane tö ñies ttè dalöiëno meneat Moisés a e' maneonettsa. ¹⁶⁻¹⁷ Skëköl yëkkuö kî itso' kitule tö ie' tö Jesús a iché i' es:

“Be' dör sacerdote këkraë wës Melquisedec ese es.”*

E' kuekî se' wa ijcher tö Jesús kë tkëneka sacerdoteie ie' ditséwö wa wës Moisés ttè kî itso' kitule es. Ie' de sacerdoteie ie' ser michoë, kë duöta'wa, e' diché wa. ¹⁸⁻¹⁹ Moisés ttè dalöiëno bak kenet, e' kë a yi onuk buaë yësyësë Skëköl wöa. E' kë diché ta', kë dör ñie bua' ese woie. E' kuekî ttè e' maneonettsa. E' skéie ttè pa'alî wà panekesö kröröe e' dör ibua'ie ttè këchke tsata, e' wa se' e' batsöwami buaë Skëköl mik kë kî ì sulu nuí ta'ia.

²⁰ Ñies mik Skëköl tö Jesús tkë'ka sacerdoteie, etä ie' kablë'ia iwák ttö wa tö ikaneblö michoë sacerdoteie. Ie' kë kablëne es sacerdotepa dör Leví aleripa, e'pa a. ²¹ Erë mik ie' tö Jesús tkë'ka sacerdoteie, etä ie' kablë'ia iwák ttö wa ttè i' wa:

* 7:16-17 Salmo 110.4

“Be' dör sacerdote këkraë.
 Ye' kablé be' a ye' wák ttö wa, e' kë olo'yepayö yës.”†
 22 Es Skëköl kablë' Jesús a, e' wa se' wä ijcher moki
 tö ttè pa'alì mène se' a, e' dör bua'iewa ttè këchke
 mène Israel aleripa a e' tsata. Jesús wa se' wä ijcher
 yësyësë tö iwà suerasö.

23 Nies sacerdotepa dör Leví aleripa, e'pa
 duötawä, e' kueki ie'pa kë a kanëblëne këkraë.
 E' kueki ie'pa ské tkëuleka taië. 24 Erë Jesús ser
 michoë, e' kueki ie' kë skéie yi tkënuuka. 25 Wëpa
 kos shkökewä Skëköl wörki Jesús batamik, esepa
 ttè chök ie' tso'ie këkraë Skëköl a, e' kueki ie'pa kos
 tsatkërmi ie' a buaë këkraë.

26 Es se' isuë tö Jesús dör sacerdote kibiie chökle.
 Ie' dör batse'r. Kë ì sulu ku' iki, kë iauleka sene
 sulusi wa. Ie' butsulettsa pë' sulusipa yöki. Skëköl
 tö ie' tkéka ká jai a iyi ulitane tsata. Sacerdote ese
 kiane se' ki. 27 Ie' kë dör wës sacerdote kibi malepa
 es. Ká bit ta ie'pa kawöta iyiwak jchök më Skëköl a
 ie'pa nuì kueki. E' ukuöki ta iyiwak kí jchekerakitö
 më Skëköl a imalepa nuì kueki. Erë e' kos skéie
 Jesús e' me'ttsa ttëwä etökicha ë se' nuì patuoie, e'
 kë skà tköpaia. 28 Wëpa tkëuleka sacerdotepa kibiie
 Moisés ttè wa, moki e'pa dör wës s'malepa es, kë
 diché dë'ka e' kkö'nuk buaë yësyësë. Erë Moisés ttè
 kite, e' ukuöki ta Skëköl kablë' iwák ttö wa tö ie' alà
 tkërdaka se' sacerdote kibiie, e' dör se' sacerdote
 kibi yöbië bua'iewa yësyësë e'.

8

Jesús dör ttè pa'alì me' Skëköl tö, e' wakanéukwak

† 7:21 Salmo 110.4

¹ Ì kòs cheratse sa' tò e' wà dör i': Jesús tso' se' wà sacerdote kibiie. Ie' tkër dalöiërta' taië ká jài a Skëköl ulà bua'kka. ² Ie' dör se' sacerdote kibi. Ie' tso' iwakanéuk Skëköl wé batse'r chòkle tso' ká jài a e' a. E' kě yöne s'ditsö wà, e' yö' ie' wák tò.

³ Sacerdote kibi kòs tkënekà iyiwak tso'rak iwà jchè mè Skëköl a ena ì skà mekerakitö, e' wakanéuk imalepa tsatkoie ie'pa nuì ulà a. E' kuëkì Jesucristo kawöta ñies ilè muk Skëköl a se' tsatkoie. ⁴ Erë ie' kě tò ikanewëku' ká i' a, iwakanewëkeitö ká jài a. Moisés ttè dalöiëno tò ichè tò Leví aleripa ë tkërkami sacerdoteie. E' kuëkì Jesús mú tò iwakanewëke ká i' a, e'ma ie' kě tkënkà sacerdoteie, ie' kě dör Leví aleri e' kuëkì. ⁵ Ì kanewëke sacerdotepa tò ká i' a, ese dör ibua'ie tso' ká jài a, e' kleeke ie'pa tò ká i' a. E' dör wës ibak Moisés ta es. Mik Moisés tò u yueketke Skëköl a, eta Skëköl tò iché ie' a: “Ittsö, ì kòs yuö wës be' a ikkayëne Sináí kébata a e' suè.” E' kuëkì se' wà ijcher tò Skëköl wé kibi tso' ká i' a, e' dör ichòkle tso' ká jài a e' klí ë. ⁶ Erë Jesús tkënekà se' sacerdote kibiie, e' wakanewëkeitö buaë sacerdotepa tso' ká i' a e'pa tsata. Ñies ie' batamik ì muk Skëköl kablè' se' a ttè pa'alì wa, e' dör ibua'ie. E' kuëkì ttè e' dör buaë shütë ttè kèchke tsata.

Ttè tsá mène Israel aleripa a, e' kě dalöta'ia

⁷ Ttè tsá mène Israel aleripa a, e' mú dör wë' as Skëköl tò se' kiöwà buaë, e'ma ttè skà pa'alì kě kianukia. ⁸ Erë ie' isué tò ie'pa kě wà ttè tsá mène ie'pa a, e' wà iütëne buaë. E' kuëkì itso' kitule Skëköl yëkkuö kì e' tò ie'pa chè i' es: “Skëköl tò ichè: Aishkuö ta kawö döraë,

e' k_éwö ska' ta ye' tö ttè pa'al_i meraë Israel wakpa
a ena Judá wakpa a.

⁹ Ttè e' k_é dör wes ttè tsá me' ye' tö ie'pa yépa bak
ká iaiaë e'pa a es.

Ttè e' me'yö ie'pa a mik ie'pa ulaië'yö er bua' wa
ibak klöulewā Egipto e' yottsaië etā.

Erè ttè me'yö ie'pa a, e' wà k_é i_utène ie'pa wā,
e' kuëki ye' tö ie'pa me'at.

¹⁰ Ñies Skëköl tö ichè:

Ttè pa'al_i meraëyö Israel aleripa a aishkuö ta, e'
dör i' es:

Ye' ttè dalöiëno e' merdaë ie'pa er a,

ta ie'pa tö ii_uteraë er bua' wa iwákpa er wa.

Ye' döraë ie'pa Këköl,

ta ie'pa döraë ye' icha.

¹¹ Ie'pa kōs, tsitsirpa dō këkëpa,

e'pa batsdaë ye' mik.

E' kuëki k_é ikiarpaia tö yi tö iyamipa ö o'ka
wöbla'weia as ibats ye' mik.

¹² Ì sulu kōs wamblekerakitö, e' nu_i olo'yeraëyö
ie'pa ki,

k_é ibikeitsepaiayö."*

¹³ Es Skëköl tö ichè tö ttè pa'al_i meraëitö se' a. E' wa

ie' tso' ichök tö ttè tsá mène, e' dör këchke wöitewā.

Ì kōs ianewatke këchke, e' bet ta k_é iku'ia.

9

Cristo dewā Skëköl wé a ká jai a se' tté chök

¹ Ttè dalöiëno tsá me' Skëköl tö Israel aleripa a,
e' a ttè tso' tö wes ie'pa kawōta Skëköl dalöië e'
wakanéuk. Ñies ie'pa wā u tso' etkue batse'r ká

* **8:12** Jeremías 31.31-34

i' a iwakanéwoie. ² Ie'pa tö u yö' Skëköl dalöie e' wakanéwoie, e' blatérakitö böt. Úshu kéwe e' kiè úshu batse'r. Úshu e' a bö'wö taloká tso' et, ñies ká' tso' et, e' kī pan meke Skëköl a, ese me'r. ³ Úshu skà tso' datsi' buririë shukuar, e' etmik, e' kiè úshu batse'r taië shute. ⁴ Úshu e' a ká' tso' yöule orochka wa íyi masmas ña'woie Skëköl a e'. Ñies kalkuö tkër ek, e' paiëulewá orochka wa. Kalkuö e' shuá tká' tso' etk yöule orochka wa. Tká' e' a chkè me' Skëköl tö Israel aleripa a kiè maná, e' kak tso' blëule. Ñies kalkuö ñe' shuá Aarón shko kéli përi tskineka, e' tso' blëule. Ñies ishüá ák tak tso' böt, e' kī Skëköl tö ittè dalöiëno kit. Kalkuö e' kiè Ttè Mène Ñì A Kélkuö. ⁵ Kalkuö e' bata kī Skëköl biyöchökwak pik tá' kiè kërüb, e' diököl tulur böt. E' tö se' a iwà kkacheke tö Skëköl olo tso' eë. Ipiik meuleká kalkuö kköshto bata kī, eë Israel aleripa nuì olo'yarke. Erè i' tá íyi ekkè kë wà pakanuktsá ye' a iskië.

⁶ Es íyi ulitane bak kaneoule buaë Skëköl wé a, tá sacerdotepa bak shkökwa kékraë úshu batse'r e' a iwakanéuk. ⁷ Erè sacerdoté kibi, e' è a kawö tso' shkowá úshu skà tso' dör batse'r taië shute e' a. Eë ie' döwami etökicha è duas wa duas wa. Mik ie' mi'kewá eë, etá ie' wá iyiwak pë mi'ke mè Skëköl a e' nuì kī, ñies ì sulu wamblé pë' malepa tö kë wà jcher ie'pa wá, ese nuì kī. ⁸ E' kos wa Wiköl Batse'r tö se' a iwà kkacheke tö úshu batse'r, e' wakaneorkeia, e' dalewa kë sulitane döpa wá úshu batse'r taië shute e' a. ⁹⁻¹⁰ Ì kos kaneweke ju-diowak sacerdotepa tö ttè dalöiëno tsá mène ie'pa a, e' wa, e' dör chkeie, di'yeie, se' batse'weie, ese

kos dör s'pa kikkē ã batse'woie. E' tō se' kimeke kam ttē manerne e' dalewa ã. E' kuēki ì meke ie'pa tō Skēkōl a idalōie e' wakanéwoie, ñies iyiwak kos jcheke mē ie' a se' nuì ki, ese kos kē a wēpa tō ie' dalōieke es, esepa erbikē pairinuk. Ie'pa ittse tō inuì tso'ia ie'pa ki. Erē ì kos kaneweke ie'pa tō Skēkōl wé a, e' tō ttē pa'alì mé Skēkōl tō se' a Jesús batamik, e' wà kkacheke ì ñe ta.

¹¹ Cristo dē'bitubak. Ie' dör se' sacerdote kibi. Ie' dör ttē buaē pa'alì me' Skēkōl tō se' a e' wakanéukwak. Ie' dur iwakanéuk Skēkōl wé tso' ká jaì a, e' a. Skēkōl wé e' kē yöne s'ditsö wā, e' kē dör wes íyi tso' ká i' a es. E' kuēki Skēkōl wé e' dör buaē shute itso' ká i' a e' tsata. ¹² Etökicha ãme Cristo dewā Skēkōl wé tso' ká jaì a e' shu batse'r tajē shute, e' a s'tsatkoie. Ì wé ie' tō ee, e' dör wē', kē ie' mi'pane iská kanéukne. Mik ie' dewā ee, etā kē ie' wā chibo ö baka pē mène mē Skēkōl a se' nuì ki. E' skéie ie' wák kötewā e' pē mí ie' wā. Es ie' tō se' yettsa michoē se' nuì ulà a. ¹³ Wēpa bak ttē kēchke dikia, esepa iane ñá, e' ta chibo pē ö baka wē'ñe pē ese sklippeke sacerdotepa tō ie'pa ki ö isalema baka alaki pupula ña'weke ese muluchka diöbléka di' wa e' sklippekerakitö ie'pa ki. Mokì e' tō ie'pa pa kikkē batse'wéne paiklé. ¹⁴ Erē e' dör es, e' yita buaē Cristo pē diché ta' tajē iyiwak pē tsata. Skēkōl Wikōl yöbiē, e' batamik ie' wák e' me'ttsa ttewā se' skéie wes iyiwak kē ki ì sulu ku' mē Skēkōl a ese es. Ie' pē tō se' erbikē paiklèmi ì sulu nuì ki s'duowami ese yöki as se' tō Skēkōl chök e' dalöö.

¹⁵ Jesucristo dör ttē pa'alì me' Skēkōl tō se' a, e' wakanéukwak. Ì sulu kos wamblè' wēpa bak ttē tsá mène e' dikia e'pa tō, e' nuì ulà a ie'pa

yēnettsa Jesús kötəwə krus mik e' batamik. Ñies e' batamik ì buaē yōbiē muk Skəköl kablē' wəpa klōō'bakitō əs idō ie' ichaie esepa ə, e' dōraē ie'pa ulà ə. ¹⁶⁻¹⁷ Ye' tō iwà pakè a' ə i' es: Kam s'duōwə e' yōkì s'wōblane ì mekesō s'yamipa ə, ese yēkkuō mukat. Yēkkuō e' wà kē merpa, yi tō imé ese tso'ia ttsē'ka e' dalewa. Iwak blēnewə, e' ě ta imermi. E' kuekì s'kawōtə isəukwə bua'ie tō yi tō imé, ese wák blēnewətkə yēkkuō e' wakanéwomi. ¹⁸ Es ñies ttè tsá mène, e' mène iyiwak jchēule e' pē tēne ese wa. ¹⁹ Ttè tsá mène dalōiēno, e' wà paka' Moisés tō Israel aleripa kōs ə. E' ukuōkì tə chibo ena baka wē'ñe pē shūtúékaitō di' wa. E' sklippéitō yēkkuō kì Skəköl ttè dalōiēno tso' kitule e' kì, ñies e' sklippéitō Israel aleripa kōs kì kal kiè hisopo e' ulatska mik datsi'tak batsē rratulewə e' wa. ²⁰ E' wēkeitō tə icheramitō i' es: “Pē i' dōr iwà kkachōie tō ttè mē Skəköl tō se' ə e' tsá kaneonemitke.” ²¹ E' sù Skəköl wé ena ì kōs tso'ia Skəköl dalōiē e' wakanéwoie, ñies ese kì Moisés tō pē sklippé. ²² Mokì ttè dalōiēno tsá mène, e' wa tə tsir etə íyi ulitane batse'wəkene pē wa. Ñies e' tō ichè tō iyiwak jchēule ese pē kē tēne, e' tə se' nuì kē olonuk se' kì. ²³ Íyi tso' Skəköl wé tso' ká i' ə e' ə, e' dōr ì tso' Skəköl wé tso' ká jai ə, e' klí ě. Íyi ekkē kawōtə batse'wē iyiwak jchēule mē Skəköl ə, ese pē wa. Erē Skəköl wé ə íyi tso' ká jai ə, e' kawōtə batse'wē ì dōr buaē shutē iyiwak pē tsatə, ese wa.

²⁴ Ì buaē e' dōr Cristo. Ie' kē dē'wə Skəköl wé shū batse'r yōne s'ditsō wə tso' ká i' ə, e' ə. E' dōr ibua'ie tso' ká jai ə, e' klí ě. E' skéie ie' de ká jai ə Skəköl wé chōkle e' ə, eē ie' tso' Skəköl ə se' tté chök. ²⁵ Judiowak sacerdotepa kibipa, e'pa

kawöta shkökwa Skököl wé shu batse'r taië shute, e' a iyiwak pé muk Skököl a se' nuì ki duas bik ekkè etökicha etökicha. Erè Jesús kè dè'wa taië wés ie'pa es. ²⁶ Imú dör es, e'ma ká i' yöne dō ikkè ta, etá ie' kawöta e' muktsa ttèwa duas bit ekkè. Erè e' kè dör es. E' skéie, i'ñe ta mik ká i' erkewatke, etá ie' de e' muktsa ttèwa se' skéie etökicha è se' nuì kos paiklottsá. ²⁷ Sulitane a kawö meneat duökwa etökicha è, e' ukuöki ta se' shulirdaè. ²⁸ Es ñies Cristo e' me'ttsa ttèwa etökicha è, se' taië e' nuì paiklottsá. Ie' skà dörane, erè e' kè dör se' nuì shulök. Ie' dörane wépa tso' ie' panuk esepa tsatkök.

10

Ttè dalöiëno kè a se' nuì pairinuktsa

¹ Ttè dalöiëno mène ká iaiaë Moisés wa, e' dör ì bua'ie doia se' a Cristo batamik aishkuö ta, e' biyö yöne. E' dör wés ilo es, kè dör iwà chök. E' kueki ttè e' kè a wépa dökewa Skököl ska' iyiwak jchök mè ie' a kekraè duas bik ekkè esepa batse'onuk da'a. ² Ttè e' mú a ie'pa nuì pairinetsa moki, e'ma ie'pa er kè tō ie'pa kkatèpaia ta ie'pa kè tō iyiwak jchepaia mè Skököl a. ³ Erè e' kè dör es. E' skéie mik ie'pa tō iyiwak jcheke mè Skököl a duas bit ekkè, etá e' tō ie'pa er awekene ì sulu wamblekerakitō ese ska'. ⁴ E' wà dör tō se' nuì kè pairirpattsá baka wè'ñe pé wa ena chibo pé wa.

⁵ E' kueki mik Cristo dökette ká i' a, etá ì tso' kitule Skököl yekkuö ki, e' chéitō Skököl a, e' tō ichè i' es:

“Iyiwak jcheke mè be' a ena ilè skà tso' mè be' a, e' kè kiane be' ki.

Erë be' tō ye' yueketke s'ditsöie chkà ta' diché ta'.

⁶ Iyiwak jcheke ña'wè wa'ñe be' a ena ilè skà tso' mè be' a nuì paikloie, e' kè wër bua' be' wa."

⁷ E' ukuöki ta' Cristo tō iché Skököl a: "A Skököl, i' ye' dur ì kiane be' kī wè e' woie, wës ye' ttè tso' kitule be' yëkkuö kī es."*

⁸ Kewe ie' tō iché Skököl a: "Iyiwak jcheke mè be' a ena ilè skà tso' mè be' a, ñies iyiwak jcheke ña'wè wa'ñe be' a nuì paikloie, ese kōs kè kiane be' kī, kè iwër bua' be' wa." Erë ie' tō iché es, erë ese kōs yè'atbakitō dalöie Skököl ttè dalöiëno tso'tke kitule e' kī. ⁹ E' ukuöki ta' ie' tō iché: "A Skököl, i' ye' dur ì kiane be' kī wè e' woie." E' wa se' éna iane tō iyiwak jcheke ie'pa tō ttè tsá dikīa ese kōs skéttsa Skököl tō iské pa'alī mokane, e' dör Cristo kötewa se' skéie e'. ¹⁰ Ì kiane Skököl kī e' wà o' Jesucristo tō. Ie' wák e' me'ttsa ttèwā se' skéie etökicha ë, kè skà tteta'wāia. E' kueki Skököl tō se' batseo'.

¹¹ Kekraë judiowak sacerdotepa tō iwakaneweke. Ká bit ta' ie'pa tō iyiwak jcheke mè Skököl a sene sulu nuí kī. E' ë kaneweke ie'pa tō taië kekraë, erë e' kè a nuì pairinuktsa.

¹² Erë Jesucristo e' me'ttsa ttèwā se' nuì skéie etökicha ë, kè skà tteta'wāia, e' ukuöki ta' ká jai a ie' tkè'ka dalöiërta' taië Skököl ulà bua'kka. ¹³ Eë ie' tkër Skököl e' aléka ibolökpa kōs kī, e' mekerö ie' klö dikīa e' panuk. ¹⁴ Ie' e' me'ttsa ttèwā se' skéie etökicha ë, e' wa wépa dör ie' icha, esepa batse'wéitō buaë ichökle Skököl a etökicha ë, kè batse'wè kianeia.

* **10:7** Salmo 40.6-8

15 Ñies Wiköl Batse'r tö ichè tö e' dör moki. Ie' tö iché Skëköl yëkkuö k_i i' es:

16 “Kawö döraë ta ye' tö ttè pa'al_i meraë ie'pa a, e' tö ichè i' es:

Ye' ttè dalöiëno e' merdaë ie'pa er a, etä ie'pa tö iiüteraë er bua' wa iwákpa er wa.

17 Ie'pa e' wamblö sulu k_{os}, kë e' bikeitsepaia ye' tö.”†

18 Es se' éna iane tö se' nuì olo'yane se' k_i, kë se' kawötaiä ì skà muk Skëköl a se' nuì k_i.

Se' a kawö mène shkowa Skëköl wörki

19 A yamipa, e' kuëki i'ñe ta se' döwami buaë Skëköl dör batse'r tajë shüte e' ska', kë suarta', Jesús kötewä ipé tène tajë, e' batamik. 20 Kë yi dötawä Skëköl wörki éanas wes kë yi dë'wä éanas Skëköl wé úshy nanetkëar datsi' buririë wa e' etmik es. Erë Jesús kötewä se' skéie e' ché datsi'ukuö jchënane e' tö. E' wa ñala pa'al_i dö Skëköl ska', e' kköyë'ttsa ie' tö se' a, e' dör sene michoë e' ñalé.

21 Jesús dör se' sacerdote tajë. Ie' dör se' dör Skëköl icha, e'pa k_{os} wökir. 22 E' kuëki se' shkōwä Skëköl wörki er moki wa ena erblè ie' mik yësyësë e' wa. Se' erbikè sulu e' pairiulettsa. Se' batse'ouletke, e' dör wes s'pa skuè buaë manene di' maneneë wa es. 23 Skëköl ttö mokië. Ì uk ie' kablè' se' a, e' weraëitö. E' wà panekesö kröröë. E' kuëki se' e' tkōwä darerè ttè e' a, kë tö ibikeitsè böt böt. 24 A' tö ibikeitsö tö wes a' a ñi kimermi as a' k_i ñi dalëritsö buaë, ñies as a' tö ì buaë k_i ù tajë ñi kimoie. 25 Se' ñi dapa'uke, e' kë olo'yar a' tö wes se' welepa wöblane iwamblök es. E' skéie a' er k_i diché iö ñita. E' yita

† 10:17 Jeremías 31.33,34

mik se' tō isuē tō Skēkēpa Jesús datskene, e' kēwō dōkewatke, etā a' er kī diché iērmi ñita.

²⁶ Ttè mokiē e' jchertke se' wā, erē e' ukuōkī tā ì sulu wamblekeiasō wōbla wa, e' tā kē ì ku'ia jchè mè Skēkōl a e' nuī olo'yoie se' kī. ²⁷ Iwamblēsō es, e' tā s'pauirke shulè wa, e' è tso' se' panuk. E' dōr bō' ñarke taiē wa Skēkōl tō ibolōkpa ewerawa e'. ²⁸ Kā iaiaē yi tō ttè dalōiēno me'at Moisés tō, e' dalōsewēwā tā ikkatōkwakpa dōr bōl ò mañal, e' tā ese wák ttekewā kē ulé klōule. ²⁹ E' dōr es, e' tā wēpa tō Skēkōl Alà dalōsewēwā ¿wes esepa kē weirpa taiē shute? Jesús pē wa ttè pa'alī mène se' a e' wakaneone, e' pē tuè taiē e' wa ie'pa batse'one, erē isuēkerakitō wes se' èse pē es. Ñies Skēkōl Wikōl er buaē ché se' a, e' chekerakitō suluē. ¿Wes ie'pa tkōmishkar e' nuī ulà a? ³⁰ Skēkōl mik se' bātse e' tō ichè iyēkkuō kī i' es: “Ye' è wōkī iské wērke wē. Yi tō ì sulu wamblé ese ské werayō ikī.”‡ Ñies ichéitō: “Skēkōl icha kos esepa shuleraē ie' tō.”§ ³¹ ¡Se' arwa Skēkōl chōk ulà a weinuk, e' dōr siarē ichōk!

³² Erē a' éna ianú tō mik kuaē Skēkōl tō a' er ñi o' Jesús tté buaē wa, e' kēwō ska' tā pē' tō a' we'ik siarē Jesús tté buaē kuēkī. Erē e' kos dalē'ttsē' a' tō er bua' wa. ³³ Mikle tā pē' tō a' yē' suluē, ie'pa tō a' we'ik siarē sulitane wōrkī. Mikle tā a' wák er wa a' e' ché weinuk wēpa weirke es esepa tā. ³⁴ Wēpa wōtēne s'wōto wé a Jesús tté kuēkī, esepa su' a' tō er siarē wa, ie'pa kīme' a' tō. A' wā ijcher tō ì bua'ie kē ertā'wa ese tso' taiē a' wā ká jaì a, e' kuēkī mik pē' tō a' íyí kos yē'lur a' yōkī, etā e' dalē'ttsē' a' tō

‡ 10:30 Deuteronomio 32.35 § 10:30 Deuteronomio 32.36

ttsë'ne bua' wa. ³⁵ A' kē e' ökwa a' weirke e' yöki, e' ské merdaē a' a' tajiē, e' kueki iwöklö'ú a' tō darērē. ³⁶ A' weirke e' dalē'ttsök a' kawōta bēre er bua' wa as a' tō iù wes Skököl ki ikiane es, ñies as ì buaē muk a' a' ie' kablē' e' mütö. ³⁷ E' dör wes itso' kitule Skököl yēkkuö ki es, e' tō Cristo tté chē i' es:

“Wé kawōta dök e' datse kukuie,
e' kē ki kawō tkōpa tajiē.

³⁸ Erē wēpa dör ye' icha serke yēsyesē,
eseпа erblē buaē ye' mik, e' kueki ie'pa ser michoē.
Erē ie'pa wēpa suanékā tā ye' ttē olo'yérakitö,
e' tā kē ye' wa ie'pa wērpaia buaē.”*

Es itso' kitule Skököl yēkkuö ki. ³⁹ Erē se' kē dör wes wēpa tō Jesús tté buaē e' olo'yé esepa es. Ie'pa weirdaē siarē aishkuö tā. Se' erblöke buaē Jesús mik, e' kueki se' tsatkērdaē.

11

Se' erblö Skököl mik wes kēkēpa bak ká iaiäē erblē' imik es

¹ Erblē Skököl mik, e' wà kiane chē tō se' tō iklö'wé mokijē tō ì muk ie' kablē' panekesö, e' meraëitö se' a. Erē e' kē wërta' i'ñe tā, erē se' tō iklö'wé yēsyesē tō iwà suerasö. ² Se' yēpa bak ká iaiäē, e'pa bak erblök Skököl mik, e' kueki ie'pa yē' ie' tō tō ie'pa dör buaē ie' wöa.

³ Se' erblöke Skököl mik, e' kueki se' wä ijcher tō ie' tō iyi ulitane yö' iwák ttē wa. E' wà kiane chē tō ì kos wërta' suésö i'ñe tā, e' yöne ì kē wërta', e' ě wa.

⁴ Abel erblē' Skököl mik, e' kueki ì mé ie' tō Skököl a inuì ki, e' dör bua'ie ì mé Caín tō, e' tsata. Abel erblē Skököl mik, e' kueki Skököl tō ie' klö'wé wes

* **10:38** Habacuc 2.3-4

pë' buaë yësyësë es. Ñies ì mé ie' tō Skëköl a e' wër buaë Skëköl wa. Ie' blënewabak ká iaiaë, erë ie' erblé Skëköl mik, e' tté pakarkeia i' ñe ta.

⁵ Enoc erblë' Skëköl mik, e' kueki ie' kë blënewa. Ie' minetsër ttsë'ka Skëköl wa, e' kueki kë yi wa ie' nu kune. Skëköl yëkkuö ichè tō kam Enoc mi'tser Skëköl wa, e' yöki ie' wër buaë Skëköl wa. ⁶ Yi isie shkakwa Skëköl wörki, ese kawöta iklö'uk tō moki Skëköl tso'. Ñies ie' kawöta iklö'uk tō wëpa tō Skëköl yuleke er moki wa, esepa ulà a iwà döraë. E' kueki kë se' erblöku' Skëköl mik, e' ta kë se' a ì onuk wërmi buaë ie' wa.

⁷ Noé erblë' Skëköl mik, e' kueki mik Skëköl tō ie' a iché tō ì sulu tköraë ká i' ki kë suule yi wa ese, eta ie' tō ittè iüté. Ie' tō kanò bërie yué etö, e' a ie' ena iyamipa e' è tsatkëne. E' wa ikkayëne tō imalepa ki nuì tso'. Ñies sene yësyësë dömi se' ulà a s'erblé Skëköl mik e' wa, e' de ie' ulà a.

⁸ Abraham erblë' Skëköl mik, e' kueki mik e' tō iché ia: “Be' yú ká yè'yö tō imeraë be' a e' a,” eta iütéitö. Erë ie' kë wa ijcher tō ká wé a ie' mîrö, erë bet ta ie' yëttsa iwák ká a. ⁹ Ie' erblé Skëköl mik, e' kueki mik ie' de ká yëne ie' a ee, eta ie' sené wës s'dami shkal ser es. Ie' sené úla yöule datsi'tak wa, ese a. Ie' alà Isaac ena itala Jacob, e'pa ñies sené wës ie' es. Ñies ie'pa a ká e' muk Skëköl kablë'. ¹⁰ Ká bua'ie kë erta'wa bikeitsbak Skëköl tō, yö'itö ká jaì a, e' wà pané Abraham tō. E' kueki ie' sene' wës s'dami shkal ser es, e' dalë'ttséitö er bua' wa.

¹¹ Skëköl tō iyë' ie' a: be' alà kōrakā be' alaköl Sara e' ta. Erë ie' dewatke këkëpala aluë, ñies Sara wake' kë döta' alàë, erë ie' iklö'wé tō Skëköl kablë' ie' a e' wëraëitö. E' kueki diché mène ie' a alà koka. ¹² Ie'

dewatke kèkèpala aluë, erë es ie' de alàë. Ilà e' wa ileripa dè'bitu tajë kè shtar ekkè wës bèkwö tso' tajë ö ttsa'wö tso' tajë dayë kkömik kè shtar es.

¹³ Ie'pa ekkèpa kòs erblè' Skèköl mik, kè ilo'yane ie'pa wà, es ie'pa blèrulune. Ká muk Skèköl kablé ie'pa a, e' wà kè dè' ie'pa ulà a ie'pa tso'ia ttsè'ka e' dalewa. Erë ie'pa tó iklö'wé tó iwà dóraë ie'pa ulà a aishkuö ta. E' dör ie'pa a wës ilo suè kamië es. E' kuëki ie'pa tó iyè' tó ie'pa ser ká i' kî wës ká kuä'kî wakpa dami shkal es. ¹⁴ Wépa tó ichè es, e' wa iwènewa tó ie'pa tso'ia ká yulök iwákpa a. ¹⁵ Ie'pa mú tso'ia wé ie'pa manetë, e' ké bikeitsök, e'ma ie'pa mi'mine buaë ká e' a. ¹⁶ Erë ie'pa tó ká bua'ie e' kkecheke, e' dör ká tso' ká jai a. Skèköl tó ká e' yö'bak ie'pa a, e' kuëki Skèköl kè jaëne tó ie' kiè ie'pa Kèköl.

¹⁷⁻¹⁹ Skèköl kablè' Abraham a ttè i' wa: “Be' aleripa chökle, e'pa dóraë Isaac wa.” Erë e' ukuöki ta ie' tó ichè ia: “Isaac ttöwa mè ye' a ye' dalöioie.” Ie' kî ikiane suè tó moki Abraham erblöke ie' mik, e' kuëki ie' ima'wé es. Abraham erblé Skèköl mik, e' kuëki moki ie' tó Isaac mekettsa wës Skèköl tó ie' a iyè' es. Ie' tó ibikeitsé tó ie' tó ilà ttéwa, e' ta Skèköl a ishkerkamine, e' kuëki ie' tó ittekewa. Erë bata ekkè ta Skèköl tó ie' wöklö'wé. E' kuëki ichémisö tó e' dör wës Isaac kötewa shkenëkanë es.

²⁰ Isaac erblè' Skèköl mik, e' kuëki ie' tó iyè', ila'r Jacob ena Esaú, e'pa a tó aishkuö ta Skèköl er buaë chöraë ie'pa a.

²¹ Jacob erblè' Skèköl mik, e' kuëki mik ie' blèrkewa, e' kéwö dökette, eta ie' tó iyè' italapa dör José ala'r e'pa a eköl eköl tó Skèköl er buaë chöraë

ie'pa a. Ñies Skëköl dalöié ie' tö ie' e' duedur ishko kéli mik e' dalewa.

²² José erblë' Skëköl mik, e' kuëki mik ie' blërkewatke, eta ie' tö iché tö aishkuö ta Israel aleripa e' yörattsarak Egipto. Es ie' ichéat tö mik a' e' yéttsa ká i' a eta ye' nu tso' blëule e' tsúmi a' tö blëwa wé a' mirö ee.

²³ Ñies Moisés yé ena imì, e'pa erblë' Skëköl mik. Mik ie' kune', eta ie'pa tö isué tö alala buaala kune. Egipto blú tö iyë' tö Israel aleripa alala kurke wëpa, e'pa kos ttekelur. Erë Moisés yé ena imì, e'pa erblë Skëköl mik, e' kuëki ie'pa kë suane blu' ttë yöki. Ie'pa tö Moisés blé döka si' mañat itsatkoie.

²⁴ Moisés talane Egipto blú duöchkeie dalöiërta' taië. Erë ie' erblë Skëköl mik, e' kuëki mik ie' de këchke, eta e' kos watéttsa ie' tö. Ie' kë ki ikiane tö ie' kirwa Egipto blú duöchke. ²⁵ Ie' a ta weinuk wëpa dör Skëköl icha, esepa ta, e' dör buaë tkökä sene sulu tö s'ttsë'weke buaë ekuölö ë, ese kos tsata. ²⁶ I buaë döraë ie' ulà a aishkuö ta iskéie, e' ë ki ie' er me'rie. E' kuëki ie' tö bikeitsé tö iweir kos wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' tté ki, e' dör buaë shüte, íyi bua'buwa tso' Egipto ese kos tsata.

²⁷ Moisés erblë' Skëköl mik, e' kuëki ie' e' yéttsa Egipto, kë suane Egipto blú ulune yöki. Ie' e' tkéwa darëre Skëköl kë wërta' e' mik kë ilo'yane ie' wa.

²⁸ Ie' erblë Skëköl mik, e' kuëki ie' tö Israel aleripa patké Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'uk. Ie' tö ie'pa patké obeja pupula ttökwa ta ipé sklippök ie'pa ukkö kos e' mik. Ie'pa tö iwé es as Skëköl biyöchökwak patké Skëköl tö s'ttökulur, e' kë mi'wa u a alà wëm tsá kune, esepa kos ttökulur.

29 Israel aleripa erblë' Skëköl mik, e' kueki ie'pa tkami Dayë Mat shua wes íyök ë ki shkë es. Erë mik Egipto wakpa mí ie'pa itöki, eta e'pa ki dayë uneka tö ie'pa kos ttélur.

30 Israel aleripa erblë' Skëköl mik, e' kueki ie'pa shkë ká kië Jericó kköiëule e' pamik döka ká kul. E' ukuöki ta ká e' kköiëule kos, e' tkënettsa iski.

31 Nies alaköl sulusi kië Rahab, e' erblë' Skëköl mik. E' kueki mik wëpa böi patkë' Josué tö Jericó weblök bër akir, eta e'pa ki'waitö bërë blë' itsatkoie. E' kueki ie' kë dunewañak wëpa tö Skëköl ttë dalösewëwa esepa ta.

32 Ye' a iki yërmi taië. Gedeón ena Barac ena Sansón ena Jefté ena David ena Samuel ena Skëköl ttekölpa kos, e'pa kos ttë pakarmi ye' a, erë ye' kë kawö kune i' ta ipakoie sera. 33 Ie'pa ena pë' skà erblë' Skëköl mik wes ie'pa es, e' wa e'pa welepa e' aléka ká kua'ki kua'ki wakpa ki. Nies ie'pa welepa ttë dalöiëno e' wakanewé yësyësë. Nies Skëköl kablë' ie'pa a, e' wà de ie'pa ulà a. Ie'pa welepa tö ma'name kkö tsatéwa.

34 Ie'pa welepa kë ki bö' dakaneka. Ie'pa welepa ttekewatke tabè wa, e' tsatkée Skëköl tö. Ie'pa welepa kë diché ta', erë idiché iëne. Ie'pa welepa ñippé darërë ta ie' aléka ká kua'ki ñippökwakpa ki.

35 Nies alakölpa bak erblök Skëköl mik, e'pa welepa deütöpa shkenekane menene ie'pa a.

Pë' welepa skà erblë' Skëköl mik, e'pa klö'wëwa pë' tö ta iwe'ikérakitö taië siarë dö iduowa ekkë. Erë ie'pa erblë' Skëköl mik, e' kë watënettsa ie'pa wa. Ie'pa wa ijcher tö ie'pa shkerdakane aishkuö ta senoië buaë shute, e' kueki ie'pa ekemine áie,

e' kě kinewa ie'pa wa. ³⁶ Ie'pa welepa wayöne tajë, bune siarë. Ie'pa welepa skà monewa tabechka yöule ttsa'ie ese wa, es iminerak s'wöto wé a. ³⁷ Ie'pa welepa ttélur ák wa. Welepa ttélur jchëuletsa shushaë. Nies welepa ttélur tabè wa. Ie'pa bak shkök wì a dià a paiëule obeja kkuölit ö chibo kkuölit wa. Ie'pa dör siarë, töiëne siarë, weine tajë. ³⁸ Ie'pa dör buaë shute, kě dör bua' tö ie'pa ser imalepa serke ká i' kì e' shua. Erë ie'pa bak shkök wì a dià a ká sir poë wé kě yì serku' tajë ese ska' ö kabata a. Ie'pa bak senuk siarë ákuk a ö kauk a.

³⁹ Ie'pa ekkëpa kos erblë' Skëköl mik buaë, e' kueki ie' wa ie'pa wëne buaë. Erë ie' kablë' ie'pa a, e' wà kam mer ie'pa a, ⁴⁰ ie' tö iskà bikeitséne bua'ie se' batamik e' kueki. Ì buaë meke ie' tö se' a aishkuö ta, e' kiane ie' kì tö ie'pa ena se', e'pa ulà a idö ñita. E' kueki kam idö ie'pa ulà a.

12

A' erblö Skëköl mik wes Jesús es

¹ A yamipa, se' erblöke Skëköl mik ena se' serke ie' a, e' dör wes s'tur e' aloka as ì merke sia e' dö se' ulà a es. Wëpa erblë' Skëköl mik ká iaiäe e'pa durulunebak, e' dör wes ie'pa tune e' ali'kabak es. Ie'pa ekkëpa dör tajë, e' kos erblë' buaë Skëköl mik, e' dör wes ie'pa iëne se' turke e' sauk es, tö is se' mir. E' kueki ì kos tö se' wöklö'weke ese ulà watösö. Ì sulu wamblekesö, ese dör wes ttsa' mulitswa s'klö mik es, e' kueki ilo'yösö. Eta se' tunú darëre dö mik se' deka wé se' mi'kerö ee. ² Se' er mùwa Jesús ë kì. Se' erblöke Skëköl mik e' wërke Jesús wöki tsawe dö

bataie. Ie' kötewā krus mik, e' dör jaë tajë, erë e' kë kī ie' tkine yës. Ie' wā ijcher tö ie' ttsë'rdaë buaë aishkuö ta, e' kuekī idalë'ttséitö er bua' wa. Iñe ta ie' tkërka dalöiërta' tajë Skëköl tkër ikulé kī e' ulā bua'kka.

³ Pë' sulusipa tö ie' we'ik tajë, e' kos dalë'ttséitö. E' bikeitsö buaë as a' kë shrirwā erblök Skëköl mik ta ilo'yè. ⁴ Mokī a' tso' ñippök sene sulu ta, e' kuekī a' weirke tajë, erë kam a' weir dö a' duōwā pé tēr tajë ekkë wës Jesús es. ⁵⁻⁶ Skëköl yëkkuö kī ie' tö a' pattë wës ie' ala'r es, wësua e' chowa a' éna, e' tö iché i' es:

“A ye' alà, wépa kos dalër Skëköl éna, esepa paruekeitö.

Wépa klö'wé ie' tö ila'rie, esepa ñekeitö.

E' kuekī mik ie' tö be' parueke, eta' e' kë watöktsa be' tö.

Mik be' ñekeitö, eta' kë be' erianuk.”*

Es itso' kitule Skëköl yëkkuö kī.

⁷ A' weirke kos, e' wa Skëköl tso' a' paruök, e' kuekī e' dalë'ttsö er bua' wa. A' parueke e' wà kiane chë tö ie' tö a' sué wës ie' ala'r es. ¿Wé a' wā isuule tö alala kë paruetā' iyé tö? ⁸ Skëköl kë tö a' paruè wës ila'r ulitane es, e' ta' e' wà kiane chë tö a' kë dör ie' ala'r chökle, a' dör wës ñalā alé es. ⁹ Mik se' bak ala'rla, eta' se' yé tso' ká i' kī, e'pa tö se' paruetā' ta' ie' dalöiè se' tö. E' dör es, e' yitā buaë se' kawötā S'yé tso' ká jai ā e' dalöiök tajë as sene michoë dö se' ulā ā. ¹⁰ Se' yé tso' ká i' kī, e'pa tö se' paruetā' ekuölö ë wës ie'pa wa iwër buaë es. Erë Skëköl tö se' parueke se' kimoie as se' ser batse'r wës ie' es. ¹¹ Mik se' padurke, eta' e' kéwö ska' ta' kë

* 12:5-6 Proverbios 3.11-12

ittsë'r buaë idalëne s'mik. Erë s'wöblane iwa, e' ta s'serdaë bërë yësyësë.

¹² E' kuëki a' er diché iõne. A' erblöke Jesús mik, e' kë armi a' tö a' shtrine kuëki. ¹³ A' shkõ këkraë ttë yësyësë e' ñalé wa as a' wépa kë erblöku' buaë Jesús mik, shkõkeia wës s'klõ kranewā shkõ es, esepa kë kī ardõ, e' skéie ie'pa buarne ta ishkõmi buaë.

Skëköl er buaë ché se' a, e' kë watarttsa

¹⁴ A' e' mú senuk bërë sulitane ta. Ñies a' e' mú senuk batse'r wës Skëköl kī ikiane es. Yi isie kë serku' es, ese kë tö Skëkëpa Jesús suëpa. ¹⁵ A' ñi kkõ'nú buaë as Skëköl er buaë chõke se' a, e' kë watõttsa yi tö. Yi tö iwatéttsa, ese dör a' shua wës kalkua sulusi tskirka es. Mik ideka, eta imalepa taië sulu'wéwaitõ. ¹⁶ A' kë kàne trënuke. A' kë kàne ì dör batse'r ese dalõseukwā wës Esaú es. Ie' dör iyé alà tsá, e' kuëki iyé iyi kuõ meke ie' a. Erë e' watõttsa ie' tö iël a chke tka' etkë, e' ë skéie. ¹⁷ A' wā ijcher tö e' ukuõki ta ie' kī ikiane tö iyé mú er buaë chõ ie' a wës ie'pa wöblar alà wëm tsá kune ese a er buaë chõk es. E' kiéitõ iyé a ië wa kkõchè wa taië, erë kë wës ie' a ionukia, iwake' watënettsa.

¹⁸ I'ñe ta a' kë dõku' Skëköl wõrki wës ká iaiaë se' yëpa dë'rõ ie' ska' es. Mik ie'pa dõkewatke Sinaí kébata a, eta ká ttsenewā miā ttsettseë, e' shua bö' taië ñarke kabata kī, siwa' bitsirke darërë, e' kos ttsé ie'pa tö sué ie'pa tö. ¹⁹⁻²⁰ Duk blarke taië ttsé ie'pa tö. Ñies Skëköl ttõke e' ttsé ie'pa tö. Ì ché ie' tö ie'pa a, e' yõki ie'pa suane taië. Ie' iché ie'pa a: “Yi deka kabata i' kī, se' õ iyiwak, ese kawõtā ttëwā ak wa.” Ttë e' kë dalë'ttsënuke ie'pa a. E' kuëki ie'pa kkõché taië tö mú kë ittõia ie'pa ta. ²¹ Moki ì sué ie'pa tö, ì ttsé ie'pa tö e' tö ie'pa suawé taië.

Ñies Moisés wák kköchöwéitö ta ichéitö: “¡Tajë ye' painéka suane ë wa!”

²² Erë i'ñe ta kë idör es a' a. E' skéie a' detke kabata kë wërta' kiè Sión kébata ee, e' dör Jerusalén tso' ká jai a e'. Eë Skököl chök serke. Eë ie' biyöchökwakpa tso' tajë, kë shtar̄ta' ekkë, e'pa darparke ie' kikökka. ²³ Eë wépa kos de Skököl alà tsáie esepa tso' ñi dapa'uk ttsë'ne bua' wa. Ie'pa kiè tso' kitule yëkkuö tso' ee e' ki, e'pa shu a' dör. Eë a' detke Skököl dör sulitane shulökwak, e' wörki. Ñies a' detke pë' bak senuk yësyësë ká i' ki, esepa ta ñita. Ie'pa yuétke Skököl tö yësyësë, kë ì kianeia ie'pa ki. ²⁴ Ñies a' detke Jesús ska', ie' dör ttë pa'alì me' Skököl tö se' a, e' kanéukwak. Ie' kötewa ipé tène tajë, e' wa se' batse'wé Skököl tö. Ie' kötewa e' dör s'tsatkoie, e' kë dör wes Abel kötewa, e' nuí ki ièl tsaiëne es.

²⁵ È' kueki a' e' kkö'nú. Skököl ttöke a' ta, e' kë watarttsa. Ká iaiaë wépa ta ie' ut ká i' ki, e' waté'ttsa ie'pa tö, e' nuí kë ulà a ie'pa bakyal, e' ta ¿wes se' tköyalmi i'ñe ta ie' ttöke ká jai a e' ttö waté'ttsasö e' nuí ulà a? ²⁶ Ká iaiaë mik ie' ut ie'pa ta, eta e' tö ká i' wötio' darërë. Erë i'ñe ta ie' ichè: “kawö döraë ta ká i' wötì'weraëyö etökichane, erë kë dör ká i' ë, ñies ká jai kos wötì'weraëyö.”† ²⁷ Mik ie' tö iché es, eta e' wà kiane chè tö íyi kos yö'itö wötirta', ese wötì'weraëitö, skerattsaítö as ì kë wötirta' kë erta'wa, ese ë atne iskéie.

²⁸⁻²⁹ Ìblúie Skököl tso' e' a se' tso', e' kë wötirta' kë erta'wa. E' kueki wéstela chösö ie' a. Ie' dalö ta' tajë wes bö' ñar tajë es, e' kueki ie' dalöiösö tajë suane wa, wes ie' wa iwër buaë es.

† 12:26 Hageo 2.6

13

Wes Jesús mik erblökwakpa kawöta senuk

¹ A' ñi dalëritsö buaë kekraë ñi elpaie, kë ilo'yar.

² Yi kë suule a' wa, ese de a' u a, etä ikiöwä buaë. Welepa tö io' es etä Skököl biyöchökwakpa dë'wä ie'pa u a, erë e' kë ane ie'pa éna. E' kueki kë a' éna ichökwa s'malepa kiökwa buaë a' u a.

³ S'yamipa tso' wötëule s'wöto wé a, esepa kimú wes a' wákpa tso' wötëule ie'pa ta ñita es. S'yamipa welepa weirke Jesús ttë kueki, etä a' tö ibikeitsö wes a' wákpa weirke es.

⁴ S'senewabak e' ttë dalöiö. Wépa tö ttë e' dalösewéwä trë wa ì wa esepa wömerattsä weinuk Skököl tö. E' kueki kë a' trë nuk yës. Kë a' tö s'senewabak dalöseukwä.

⁵ Kë a' er mukwä inuköl ki yës. Skököl tö iyë'bak i' es: “Ye' kë tö be' mepaat yës, ye' tö be' kk'ò'nè michoë.”* E' kueki ì tso' a' wa, as e' tö a' ttsë'ù buaë.

⁶ Se' erblöke Skököl mik, e' kueki kë se' suane ì yöki. Se' tö ichèmi wes itso' kitule Skököl yëkkuö ki es, e' tö ichè:

“Skököl dör ye' kimukwak,

e' kueki ì wëmi s'ditsö tö ye' ta, e' kë yöki ye' suane.”†

⁷ A' wökirpa bak a' wöbla'uk Skököl ttë wa, e'pa ska' a' er anúne. Wes ie'pa bak senuk kos ena wes ie'pa blënewä, e' bikeitsö buaë ta a' erblö Jesús mik wes ie'pa es. ⁸ Jesucristo kë manerta'. Wes ie' dör ká iaiaë, es ie' dör i'ñe, ñies es ie' döraë aishkuö ta kekraë. ⁹ E' kueki kë a' e' muktsä e' kitö'uk ttë kuä'ki kos kë dör Jesús ttë mokì ese wa. Ttë

* 13:5 Deuteronomio 31.6 † 13:6 Salmo 118.6-7

dalöiëno wele tö ichè tö chkè wésele kè katar. Ttè ese kòs kè dör ìie bua' se' er diché ioie. Wépa tö ttè ese dalöieke, e' kè tö ie'pa kimepa. Erë Skëköl er buaë chöke se' a, e' je' tö se' er diché ièmi buaë.

¹⁰ Sacerdotepa bak ka' tso' íyi moká Skëköl a e' wakanéuk, e'pa a kawö mène iyiwak ña'wékewa ka' e' kî ese chkà kak katök. Erë se' erblöke Jesús mik, e' dör wes ka' ñe' wakanewekerakitö es, ie' wa se' tsatkërmi. Erë wépa tso'ia erblök ka' ñe' mik, esepa kè a e' tsatkënuke. ¹¹ Iyiwak jchök sacerdote kibi bak duas bik ekkè nuì olo'yoie, ese pë tsukmi ie'pa bak Skëköl wé shu batse'r tajë shute ee. Erë iyiwak ese nu ña'ukwa ie'pa bak ie'pa ká döwa e' wishet. ¹² Es ñies Jesús kötewa Jerusalén kköiëule e' wishet se' batse'woie ipé wa. ¹³ E' kueki kè se' erblöia judiowak ttè dalöiëno e' mik. Mishka bánet Jesús ta weinuk jaënuke wes ie' weine jaëne es. ¹⁴ E' wà dör tö ká i' a kè se' wá ká ta' wes Jerusalén es. E' skéie ká yöbië doia aishkuö ta, e' panuk se' tso' kröröë. ¹⁵ E' kueki Skëköl kikökasö kekraë Jesucristo batamik. E' dör buaë wes iyiwak jchësö mè ie' a idalöioie es. E' kueki ikikökasö s'wák kkö wa. ¹⁶ Kè a' éna ichökwa ì buaë uk ena ñi kimuk. E' dör buaë ñies wes íyi mekesö Skëköl a es. A' tö iwé es, e' ta' e' wër buaë ie' wa.

¹⁷ A' wökirpa wöñirke tajë a' kkö'nè batamik. Ie'pa éna iane tö e' kî ie'pa chakerane Skëköl tö. E' kueki ie'pa ttö iutö ena idalöiö. E' ú as ie'pa ttsë'ü buaë ikanè tö, kè kköchöku'. A' kè tö iwé es, e' ta' e' kè dör buaë a' a.

¹⁸ A' tö ikiö Skëköl a kekraë sa' kî. Sa' wá ijcher tö sa' er kè tö sa' kkateku' ì kî. Kekraë sa' e' ché senuk

buaë yësyësë. ¹⁹ Ñies ye' kköchõ a' a' tã a' ikiõ Skëköl a' aš ie' tã ye' a' ikéwõ mù tã ye' mi'ne bet a' weblök.

Yëkkuõ shtökwak e' chéat

²⁰⁻²¹ Skëköl dör sene bërë mukwak e' tã Skëképa Jesús shkeõ'kane. Aš ie' tã ì kōs kiane a' kī sēnoie wes ie' kī ikiane es, e' mù a' a'. Ñies ì wër buaë ie' wa aš ese kōs uk ie' tã a' kō Jesucristo diché wa. Jesús tã tte pa'ālī yōbië mène se' a, e' kaneõ' ie' pë wa. Ie' dör se' kkõ'nukwak kibiie. ¡Cristo kīkōkašõ taië kekraë! Es e' idir.

²² A yamipa, tte bõt mañat i' shtéyõ a' pattoie, e' mú klõ'ù a' tã er bua' wa. ²³ Ñies ye' kī ikiane tã a' wā ijchenú tã s'yami Timoteo bak wõtëule, e' yēnettsane. Ie' de bet ye' ska', etā ye' wā ie' mi'ke e' tã mik ye' mi'ke a' weblök etā.

²⁴ A' wōkirpa kōs ena s'batse'r malepa kōs shke'ù ña. Ñies s'yamipa dör Italia wakpa tso' ye' tã, e'pa tã a' shke'wémi.

²⁵ Aš S'yë er buaë chõ a' ulitane a.

Tte Pa'ali Me' Skëköl tö Se' a
New Testament and Shorter Old Testament in Bribri
(CS:bzd:Bribri)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bribri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bribri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca